

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ઓરિસ્સા સરકાર

વિરુદ્ધ

મેસર્સ અશોક ટ્રાન્સપોર્ટ એજન્સી અને અન્ય

નવેમ્બર ૫, ૨૦૦૪

[મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ આર. સી. લાહોટી, ન્યાયમૂર્તિ જી. પી. માથુર અને ન્યાયમૂર્તિ
પી. કે. બાલાસુબ્રમણ્યમ]

સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮; હુકમ ૯ નિયમ ૯; હુકમ ૨૨ નિયમ ૧૦; કલમ ૧૧૫ અને ૧૪૬/કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬; કલમ ૩૯૬:

દાવેદાર/લેણદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ સરકારી કંપની સામે વસૂલાતનો દાવો-ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવ્યો-દાવાની પુનઃસ્થાપના માટેની અરજી-કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા કંપનીને રાજ્ય-નિગમમાં ભેળવી દેવાનો જોડાણનો આદેશ જારી કરવો, લેણદારોને કંપની સામેના તેમના દાવાઓને લાગુ કરવાની મંજૂરી આપવી-દાવો પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો અને એકતરફી આદેશ આપવામાં આવ્યો-ચુકાદાના દેવાદારો દ્વારા સંતુષ્ટ ન થયેલો હુકમ- દરખાસ્ત અદાલતે કોર્પોરેશન અને રાજ્ય સરકાર સામેના હુકમને અમલમાં મૂકવા યોગ્ય ઠેરવ્યો-પડકાર-હાઈકોર્ટ દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવ્યો-અપીલ પર,

ઠેરવ્યું:ચુકાદાના દેવાદારોએ દાવામાં પોતાની જાતને સામેલ કરીને હુકમના અમલ સામે બચાવ પક્ષ સામે કાર્યવાહી ન કરી હોવાથી, તે હુકમની અમલવારીને પડકારવા માટે તેમના માટે ખુલ્લો નથી-કારણ કે તમામ પક્ષોએ દાવામાં આગળ વધતા પહેલા હસ્તક્ષેપ કર્યો ન હતો, એકપક્ષીય હુકમનામું રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને દાવો ફરી દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને કાયદા અનુસાર નવેસરથી નિકાલ માટે ટ્રાયલ કોર્ટને મોકલવામાં આવ્યો હતો-ઓરિસ્સા માઈનિંગ કોર્પોરેશન લિમિટેશન (અમેલગેમેશન) ઓર્ડર, ૧૯૯૧; કલમ ૭ અને ૧૨-ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦ - અનુચ્છેદ ૨૩૩ (૧).

સામાવાળા, એક પરિવહન એજન્સી (લેણદાર) એ સરકારી કંપની સામે વસૂલાતનો દાવો દાખલ કર્યો હતો.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ડિફોલ્ટ માટે દાવો ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો.સામાવાળાએ દાવાની પુનઃસ્થાપના માટે અરજી દાખલ કરી હતી, જેની સુનાવણી અદાલત દ્વારા કરવામાં આવી હતી, પરંતુ આદેશ જાહેર કરવામાં આવ્યો ન હતો. આ દરમિયાન, ભારત સરકારે ઓરિસ્સા સરકારની કંપની ઓરિસ્સા માઈનિંગ કોર્પોરેશન લિમિટેડ સાથે સરકારી કંપનીને ભેળવી દેવાનો આદેશ જારી કર્યો હતો.આદેશની દ્રષ્ટિએ, સરકારી કંપનીના અધિકારો અને જવાબદારીઓ પણ કોર્પોરેશન દ્વારા લેવામાં આવી હતી, જેમાં દાવેદારોને તેમના દાવાઓની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની સ્વતંત્રતા આપવામાં આવી હતી.બાદમાં, ઓરિસ્સા સરકારે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૧૪ (૧) હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને કંપનીને સ્થાનાંતરિત કરી અને પોતે જ નિહિત કરી અને બાદમાં તેને ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપનીને વેચી દીધી.

અદાલતે મુકદ્દમાને પુનઃસ્થાપિત કર્યો અને એકતરફી ચુકાદો આપ્યો.હુકમનામું સંતોષાયું ન હોવાથી, સામાવાળાએ ચુકાદાના દેવાદારો, એટલે કે કંપની, કોર્પોરેશન અને રાજ્ય સરકાર સામે અમલની અરજી દાખલ કરી હતી.દરખાસ્ત અદાલતે એવું માન્યું હતું કે આ હુકમનામું કોર્પોરેશન અને રાજ્ય સરકાર વિરુદ્ધ અમલપાત્ર છે કારણ કે તે ચુકાદાના દેવાદારના હિતમાં ઉત્તરાધિકારી છે.પીડિત

પક્ષો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી પુનઃ વિચારણા અરજીને હાઈકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.આથી, હાલની અપીલ કરવામાં આવી છે. આ અરજી પર સુપ્રીમ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચે સુનાવણી કરી હતી.અભિપ્રાયમાં મતભેદ ઊભો થયો અને આ બાબત ત્રણ ન્યાયાધીશોની હાલની બેન્ચને મોકલવામાં આવી હતી.

અપીલને મંજૂરી આપતા, કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો કે;

૧.૧.તે કોર્પોરેશન અને ત્યારબાદ ઓરિસ્સા રાજ્ય માટે હતું કે તેઓ પોતાને દાવામાં સામેલ કરે અને બચાવ પક્ષ સામે કાર્યવાહી કરે, જે પ્રતિવાદી દ્વારા તેના લેખિત નિવેદનમાં પહેલેથી જ સ્થાપિત કરેલા બચાવ સાથે અસંગત ન હોય.ન તો કોર્પોરેશન કે ન તો ઓરિસ્સા સરકારે આ પગલું ભર્યું.આવી સ્થિતિમાં, સામાન્ય રીતે, કોર્પોરેશન અથવા ઓરિસ્સા સરકાર તેમની વિરુદ્ધ હુકમની અમલવારીને પડકારવા માટે તૈયાર નથી.[૧૦૮૭-ડી-ઈ]

૧.૨.વિલિનીકરણ આદેશની કલમ ૧૨ના આધારે, પ્રતિવાદી-કંપનીનું વિસર્જન કરવામાં આવ્યું હતું અને એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે કોઈ પણ વ્યક્તિ વિઘટિત કંપની સામે કોઈ દાવો કરશે નહીં, દાવો કરશે નહીં અથવા કોઈ કાર્યવાહી કરશે નહીં, પરંતુ અપીલકર્તા અને અન્ય લેણદારો જેવા દાવેદારો આદેશની શરતોમાં વિઘટિત કંપની સામે તેમના દાવાઓના અમલીકરણ સાથે આગળ વધવાના તેમના અધિકારથી વંચિત ન હતા.અપીલકર્તાને તેની વિરુદ્ધ દાવો સાથે આગળ વધવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો હતો

આદેશની કલમ ૭ની દ્રષ્ટિએ કોર્પોરેશન અને અપીલકર્તા પર કોર્પોરેશનને દાવામાં પણ સામેલ કરવાની અને તેની સાથે આગળ વધવાની જવાબદારી પણ મૂકવામાં આવી હતી. [૧૦૮૭-G; ૧૦૮૮-B]

૧.૩.વિલિનીકરણ આદેશની શરતો પર, દાવેદારને પુનઃસ્થાપના માટેની બાકી અરજી સાથે આગળ વધવાનો અને તે વતી યોગ્ય પગલાં લઈને કોર્પોરેશન સામે દાવો કરવાનો અધિકાર હતો.એકત્રીકરણના આદેશની જાહેરાતની હકીકત અદાલતના ધ્યાનમાં લાવવી એ કંપનીની સાદી ફરજ હતી જેથી અદાલત તેની

સમક્ષ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા અંગે યોગ્ય આદેશો પસાર કરી શકે.તેમ છતાં, તે માત્ર દાવેદાર દ્વારા સંબંધિત સમયે જરૂરી પગલાં ન લેવાનું કારણ હોઈ શકે છે.જો કે, આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને, દાવેદાર માટે તેનો દાવો આગળ વધારતા પહેલા અને તેની તરફેણમાં હુકમનામું શોધતા પહેલા કોર્પોરેશન અને રાજ્ય સરકારને રેકૉર્ડ પર લાવવી જરૂરી હતી.આદેશની શરતોને દરખાસ્ત અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરવામાં આવી નથી જ્યારે તેઓએ ટી. પી. દાવેદારને હુકમના અમલ સાથે આગળ વધવાની મંજૂરી આપી હતી. [૧૦૮૮-ડી, ઇ]

૧.૪.કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, ન્યાયના હિતમાં પસાર કરવાનો યોગ્ય આદેશ એ છે કે અપીલકર્તાની અરજીને સ્વીકારવી કે તેને ખાસ કરીને આદેશની સંબંધિત કલમોને ધ્યાનમાં રાખીને દાવાનો બચાવ કરવાની તક આપવા માટે, આ અપીલમાં આક્ષેપ કરાયેલા આદેશોને રદ કરીને અને એકપક્ષીય હુકમનામું રદ કરીને અને દાવાને ફરી દાખલ કરીને અને ટ્રાયલ કોર્ટને તે જ નવેસરથી અને કાયદા અનુસાર નિકાલ કરવાનો નિર્દેશ આપીને, કોર્પોરેશન, ઓરિસ્સા સરકાર અને ટિસ્કોને રેકૉર્ડ પર લાવ્યા પછી, કારણ કે રાજ્યએ ત્યારબાદ ટિસ્કોને સંપત્તિઓ વેચી દીધી હતી. , અને નવા ઉમેરાયેલા પ્રતિવાદીઓને તેમના લેખિત નિવેદનો દાખલ કરવાની તક આપ્યા પછી, પ્રતિવાદી દ્વારા પહેલેથી જ દાખલ કરેલા નિવેદનો સાથે અસંગત નહીં હોય અને પછી તે અદાલત પર રહેશે કે તે સુનાવણી સાથે આગળ વધે અને કાયદા અનુસાર દાવાનો નિકાલ કરે.આથી, કાર્યકારી અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલતના આદેશો અપીલકર્તા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ પર રદ કરવામાં આવે છે.ન્યાયના હિતમાં, રકમની વસુલાત માટેનો દાવામાં એકપક્ષીય હુકમનામું રદ કરવામાં આવે છે અને દાવો નવી સુનાવણી અને નિકાલ માટે ટ્રાયલ કોર્ટમાં મોકલવામાં આવે છે. [૧૦૮૮-G-H; ૧૦૮૯-A-B, C]

દીવાની અપીલીય હુકમતક્ષેત્ર: સિવિલ અપીલ નંબર ૩૨૦૯/૨૦૦૨.

જી.આર. નંબર ૧૧૭/૧૯૯૮ માં ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટના ૧૯.૦૭.૨૦૦૨ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે તેમની સાથે અલ્તાફ અહમદ અને સુશ્રી કીર્તિ મિશ્રા.

પ્રતિવાદીઓ માટે સુભાષ શર્મા, અનુકુલ પ્રધાન અને શિવ સાગર તિવારી.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ પી. કે. બાલાસુબ્રમણ્યને આવ્યો હતો.

મેસર્સ અશોક ટ્રાન્સપોર્ટ એજન્સી, સામાવાળા નંબર ૧ અહીં [હવે પછી 'વાદી' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે], મેસર્સ ઓ. એમ. સી. એલોયસ લિમિટેડ, એક સરકારી કંપની, [હવે પછી 'સામાવાળા' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે] સામે વ્યાજ સાથે રૂ.૧ પર દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.૮..૧૯૮૬.પ્રતિવાદીએ ૧૪.૧૦.૧૯૮૭ પર લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું.૨૯.૦૮.૧૯૯૦ પર, દાવો ડિફોલ્ટ માટે બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.૨૦.૦૯.૧૯૯૦ પર, વાદીએ દાવાની પુનઃસ્થાપના માટે સિવિલ પ્રોસિજર કોડના હુકમ ૯ નિયમ ૯ હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી.૦૩.૦૮.૧૯૯૧ પર, પ્રતિવાદીએ નોંધપાત્ર રીતે એક મેમો દાખલ કર્યો હતો કે તે દાવાની પુનઃસ્થાપનાનો વિરોધ કરી રહ્યો નથી.પુનઃસ્થાપના માટેની અરજી સાંભળવામાં આવી હતી અને ૧૭.૮.૧૯૯૧ પર ઓર્ડર માટે પોસ્ટ કરવામાં આવી હતી.તે તારીખે, આદેશો જાહેર કરવામાં આવ્યા ન હતા અને આદેશોની જાહેરાત ૦૨.૦૯.૧૯૯૧ સુધી સ્થગિત કરવામાં આવી હતી.

૧ પર, ભારત સરકારના કાયદા, ન્યાય અને કંપની બાબતોના મંત્રાલયે કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૩૯૬ની પેટા-કલમો (૧) અને (૨) હેઠળ

આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને એ.સ.ઓ. પકર (E) જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું, જેને એલોયસ લિમિટેડ અને ઓરિસ્સા માઈનિંગ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (જોડાણ) આદેશ, ૧૯૯૧ કહેવાય છે.તેમાં પ્રતિવાદીનું ઓરિસ્સા માઈનિંગ કોર્પોરેશન લિમિટેડ [ત્યારબાદ 'કોર્પોરેશન' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે] સાથે જોડાણ કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી, જે કંપની અધિનિયમ હેઠળ સમાવિષ્ટ ઓરિસ્સા સરકારની કંપની છે. બે કંપનીઓના એકીકરણ અને પ્રતિવાદીના તમામ અધિકારો અને મિલકતોના હસ્તાંતરણ અને તેને કાયદા અનુસાર કોર્પોરેશનમાં નિહિત કરવાની જોગવાઈ ઉપરાંત, કલમ ૧૨ દ્વારા, તે કંપનીને વિસર્જન કરવાની જોગવાઈ કરે છે.કલમ ૧૨ નીચે મુજબ છે:

"૧૨.મેસર્સ ઓ. એમ. સી. એલોયસ લિમિટેડનું વિસર્જન આ આદેશની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન, નિયત દિવસથી મેસર્સ ઓ. એમ. સી. એલોયસ લિમિટેડનું વિસર્જન કરવામાં આવશે અને કોઈ પણ વ્યક્તિ આ આદેશની જોગવાઈઓને લાગુ કરવા માટે જ્યાં સુધી જરૂરી હોય ત્યાં સુધી વિસર્જિત કંપની સામે અથવા ડિરેક્ટર અથવા અધિકારી તરીકે તેમની ક્ષમતામાં ડિરેક્ટર અથવા અધિકારી સામે કોઈ દાવો અથવા કાર્યવાહી કરશે નહીં.

તેની કલમ ૭ કાનૂની કાર્યવાહીને બચાવવા માટેની જોગવાઈ કરે છે.તેમાં લખ્યું છે: –

"૭.કાનૂની કાર્યવાહીની બચત.– જો નિયત દિવસે, વિઘટિત કંપની દ્વારા અથવા તેની વિરુદ્ધ કોઈપણ દાવો, કાર્યવાહી, અપીલ અથવા અન્ય કાનૂની કાર્યવાહી અથવા ગમે તે પ્રકારની કાર્યવાહી બાકી હોય, તો તે

નાબૂદ થશે નહીં અથવા બંધ કરવામાં આવશે નહીં, અથવા વિઘટિત કંપનીના ઉપક્રમની પરિણામી કંપનીને અથવા તેના આદેશમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ વસ્તુના સ્થાનાંતરણને કારણે કોઈ પણ રીતે પૂર્વગ્રહયુક્ત રીતે અસર થશે નહીં.પરંતુ દાવો, કાર્યવાહી, અપીલ અથવા અન્ય કાનૂની કાર્યવાહી ચાલુ રાખી શકાય છે, કાર્યવાહી કરી શકાય છે અને લાગુ કરી શકાય છે અથવા પરિણામી કંપની સામે તે જ રીતે અને તે જ હદ સુધી ચાલુ રાખી શકાય છે અથવા ચાલુ રાખી શકાય છે, કાર્યવાહી કરી શકાય છે અને વિસર્જન કંપની દ્વારા અથવા તેની વિરુદ્ધ લાગુ કરી શકાય છે, જો આ આદેશ કરવામાં આવ્યો ન હોત.

વ્યાખ્યા મુજબ, પરિણામી કંપની કોર્પોરેશન છે.

આમ, કંપની અધિનિયમની કલમ ૩૯૬ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા ઉપરોક્ત આદેશના આધારે, પ્રતિવાદીના અધિકારો અને જવાબદારીઓ કોર્પોરેશન દ્વારા વાદી જેવા દાવેદારોને કોર્પોરેશન સામે તેમના દાવાઓની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની સ્વતંત્રતા સાથે લેવામાં આવી હતી.

એવું જોવા મળે છે કે પ્રતિવાદી, જેનું પ્રતિનિધિત્વ વકીલ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું અને જેણે દાવામાં લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું હતું, તેણે અદાલતના ધ્યાન પર લાવ્યું ન હતું કે પ્રતિવાદીએ કોર્પોરેશન સાથે જોડાણ કર્યું હતું, તે વિસર્જન થઈ ગયું હતું અને દાવો સાથે આગળ વધતા પહેલા કોર્પોરેશનને સામેલ કરવું જરૂરી હતું.વાદીએ અજ્ઞાનતાને કારણે અથવા સંભાળના અભાવને કારણે કોર્પોરેશનને દાવામાં પ્રતિવાદી તરીકે સામેલ કરવા માટે પણ કોઈ પગલાં લીધાં ન હતાં.

તા.૦૨.૦૯.૧૯૯૧ પર, પક્ષની શ્રેણીમાં માત્ર પ્રતિવાદી સાથે, દાવાની પુનઃસ્થાપના માટેની અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, દાવાને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો હતો અને ૩૧.૧૦.૧૯૯૧ પર સ્થગિત કરવામાં આવ્યો હતો.દરમિયાન, ૨૪.૦૯.૧૯૯૧ પર, ઓરિસ્સા જૂસરકારે ભારતના બંધારણની અનુચ્છેદ-૨૧૩ (૧) હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને વટહુકમ નંબર ૮/૧૯૯૧ જાહેર કર્યો હતો અને ૨૪.૦૯.૧૯૯૧ તારીખની સૂચના બહાર પાડી હતી, જેમાં મૂળરૂપે કોર્પોરેશનના એલોયસ લિમિટેડ તરીકે ઓળખાતો ચાર્જ કોમ વિભાગ સ્થાનાંતરિત થયો હતો અને ઓરિસ્સા સરકારમાં નિહિત થયો હતો. ઓરિસ્સા સરકારે તેમાં જે હતું તે ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની (ટિસ્કો) ને વેચી દીધું હતું.એવું જોવા મળે છે કે પ્રતિવાદીએ મુકદ્દમામાં વધુ ભાગ લીધો ન હતો અથવા રસ લીધો ન હતો અને તેના પરિણામે મની સ્યુટ નંબર ૪૯૧/૧૯૮૬ ને ૧૨.૧૧.૧૯૯૧ પર એકપક્ષીય જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.પ્રતિવાદીએ હુકમનામું સંતોષવા માટે વાદીની માંગ સ્વીકારી ન હતી.વાદીને સરકારી સૂચના અને તેના પછીના વિકાસ વિશે જાણ થઈ અને તેણે સ્ટીલ અને ખાણ વિભાગના સચિવને નોટિસ મોકલીને બાકી નીકળતી રકમની ચૂકવણી કરવાની માંગ કરી હતી.હુકમનામું સંતોષાયું ન હોવાથી, વાદીએ ૨૪.૧૦.૧૯૯૪ પર અમલની અરજી દાખલ કરી હતી, જેમાં પ્રતિવાદીને ચુકાદો દેવાદાર નંબર ૧ તરીકે, કોર્પોરેશનને ચુકાદો દેવાદાર નંબર ૨ તરીકે અને ઓરિસ્સા રાજ્ય સરકારને ચુકાદો દેવાદાર નંબર ૩ તરીકે સામેલ કરવામાં આવી હતી.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વાદી, હુકમનામું ધારક, માત્ર પ્રતિવાદી-ચુકાદાના દેવાદાર

સામે જ નહીં, પણ વૈધાનિક હસ્તાંતરણકર્તાઓ સામે પણ હુકમનામું અમલમાં મૂકવા માંગતો હતો.કોર્પોરેશને તેની વિરુદ્ધ હુકમની અમલવારી સામે વાંધો ઉઠાવ્યો હતો.ઓરિસ્સા સરકારે પણ તેની વિરુદ્ધ હુકમની અમલવારી સામે વાંધો ઉઠાવ્યો હતો.બંનેએ એવું વલણ અપનાવ્યું હતું કે આ હુકમનો પક્ષકાર ન હોવાને કારણે તેઓ તેનાથી બંધાયેલા નથી.આમ, પ્રતિવાદી સામે વાદી દ્વારા મેળવેલ હુકમનામું કોર્પોરેશન અને ઓરિસ્સા રાજ્ય સામે લાગુ કરવામાં સક્ષમ છે કે કેમ તે અમલમાં પ્રશ્ન ઊભો થયો.દરખાસ્ત કોર્ટે એવું માન્યું હતું કે આ હુકમનામું કોર્પોરેશન અને ઓરિસ્સા રાજ્ય વિરુદ્ધ અમલપાત્ર છે કારણ કે તેઓ ચુકાદાના દેવાદારના હિતમાં અનુગામી છે અને તેથી હુકમનામા દ્વારા બંધાયેલા છે.આમ તેમનો વિરોધ નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો.કોર્પોરેશન અને ઓરિસ્સા સરકારે સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧૫ હેઠળ સુધારાઓમાં ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટ સમક્ષ દરખાસ્ત કોર્ટના આદેશને પડકાર્યો હતો.ઓરિસ્સાની ઉચ્ચ અદાલતે સંબંધિત પાસાઓ પર વિચારણા કર્યા પછી અને ઓરિસ્સા રાજ્ય વિરુદ્ધ કલોકનર એન્ડ કંપની [૧૯૮૬ (૮) એસ. સી. સી. ૩૭૭] માં આ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યા પછી એવું માન્યું હતું કે દરખાસ્ત કોર્ટ યોગ્ય છે, કારણ કે કોર્પોરેશન અને રાજ્ય સરકાર માત્ર પ્રતિવાદી-ચુકાદાના દેવાદારના હિતમાં અનુગામી છે અને તે હુકમનામું રદબાતલ તરીકે અથવા તેમની સામે અમલ ન કરી શકાય તેવું તરીકે પડકારવા માટે તેમના માટે ખુલ્લું નથી.આમ સુધારાઓ રદ કરવામાં આવ્યા હતા.ઓરિસ્સા સરકાર દ્વારા આ અપીલમાં તેના પુનરાવર્તન,

સીવીલ પુનઃવિચારણા અરજી નંબર ૧૧૭/૧૯૯૮ ને રદ કરવાને પડકારવામાં આવ્યો છે.

આ અપીલની સુનાવણી આ અદાલતના બે વિદ્વાન ન્યાયાધીશો દ્વારા કરવામાં આવી હતી.એક વિદ્વાન ન્યાયાધીશ એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે હુકમનામું અપીલકર્તા સામે લાગુ કરી શકાતું નથી અને અપીલકર્તા તેની વિરુદ્ધ હુકમનામું અમલમાં ન મૂકવાનો વાંધો સફળતાપૂર્વક ઉઠાવવા માટે અમલમાં હકદાર છે.અન્ય વિદ્વાન ન્યાયાધીશે એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે આ હુકમનામું કોર્પોરેશન અને ઓરિસ્સા સરકાર સામે પણ લાગુ કરી શકાય તેવું હતું, જો કે તેઓ દાવામાં સામેલ ન હતા, કારણ કે તેઓ ચુકાદાના દેવાદારના હિતમાં ઉત્તરાધિકારી હતા.એવું જોવામાં આવે છે કે બે વિદ્વાન ન્યાયાધીશો વચ્ચેના અભિગમમાં આવશ્યક તફાવત એ હતો કે શું વાદીએ કોર્પોરેશન અને ઓરિસ્સા રાજ્યને દાવાની સાથે આગળ વધતા પહેલાં અને હુકમનામું મેળવતા પહેલાં પક્ષકાર તરીકે રેકૉર્ડ પર લાવવા માટે પગલાં લીધાં હતાં કે કેમ, અથવા તે પ્રતિવાદીના હિતમાં અનુગામીઓ માટે હતું કે કેમ, જો તેઓ ઈચ્છતા હોય તો, તે દાવાનો બચાવ કરવા માટે જાતે જ રેકૉર્ડ પર આવવાનો પ્રયાસ કરવો.આમ પણ, બંને વિદ્વાન ન્યાયાધીશો અલગ હતા.આને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમના ન્યાયાધીશશ્રીએ ૩૦.૦૪.૨૦૦૪ ના આદેશ દ્વારા નિર્ણય માટે મોટી બેન્ચને અપીલ મોકલી હતી.આ રીતે, આ અપીલ ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેન્ચ સમક્ષ આવી છે.

સામાન્ય રીતે, સિવિલ પ્રોસિજર કોડના આદેશ ૨૨ નિયમ ૧૦ દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા કેસમાં જ્યાં સોંપણી કરનાર અથવા વારસદાર-હિત દ્વારા દાવા સુધી અધિકારો મેળવવામાં આવે છે, તે સોંપણી કરનાર અથવા હસ્તાંતરણ કરનાર માટે રેકૉર્ડ પર આવવાનું છે જો તે પસંદ કરે અને દાવાનો બચાવ કરે.તે સોંપનાર માટે દાવાનો યોગ્ય રીતે બચાવ કરવા માટે તેના સોંપનાર પર વિશ્વાસ કરવા માટે સમાન રીતે ખુલ્લું છે, પરંતુ પરિણામે સોંપનાર સામેનો કોઈપણ હુકમનામા તેના પર બંધનકર્તા રહેશે અને તેની સામે અમલપાત્ર રહેશે.તેવી જ રીતે, સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૪૬ ની દ્રષ્ટિએ, પ્રતિવાદી અથવા ચુકાદાના દેવાદાર હેઠળ આરોપ લગાવનાર કોઈપણ વ્યક્તિ સામે કાર્યવાહી કરી શકાય છે.તેવી જ રીતે, પ્રતિવાદી અથવા ચુકાદાના દેવાદાર હેઠળ દાવો કરતી વ્યક્તિ પ્રતિવાદી સામે અપીલ દ્વારા અથવા અન્યથા યોગ્ય રીતે પસાર થઈ શકે તેવા હુકમનામા અથવા આદેશને પડકારવાનો પ્રયાસ કરી શકે છે.પરંતુ, તે હુકમને રદબાતલ અથવા અમલમાં ન લાવી શકાય તેવી તરીકે પડકારવા માટે તે ખુલ્લું રહેશે નહીં, કારણ કે આવા સ્થાનાંતરણ અથવા સોંપણી લાવતા કાયદા અથવા આદેશમાં તે સંબંધમાં કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં.આ સામાન્ય સિદ્ધાંતો અનુસાર, એવી દલીલ કરવી શક્ય છે કે તે કોર્પોરેશન અને ત્યારબાદ ઓરિસ્સા રાજ્ય માટે હતું કે તેઓ પોતાને દાવામાં સામેલ કરે અને બચાવ પક્ષ સામે કાર્યવાહી કરે, જે પ્રતિવાદી દ્વારા તેના લેખિત નિવેદનમાં પહેલેથી જ સ્થાપિત કરેલા બચાવ સાથે અસંગત ન હોય.ન તો કોર્પોરેશન કે ન તો ઓરિસ્સા સરકારે આ પગલું ભર્યું.આવી સ્થિતિમાં, સામાન્ય

રીતે, કોઈ પણ વ્યક્તિ એ અભિપ્રાય તરફ વળશે કે કોર્પોરેશન અથવા ઓરિસ્સા સરકાર તેમની વિરુદ્ધ હુકમનામાની અમલવારીને પડકારવા માટે તૈયાર નથી.આ સંદર્ભમાં જ વિલિનીકરણ આદેશની અસરને ધ્યાનમાં લેવી પડશે.

તેમાં કોઈ વિવાદ નથી કે સંબંધિત કંપનીઓ સરકારી કંપનીઓ હતી અને કાયદાની કલમ ૩૯૬ હેઠળ કેન્દ્ર સરકાર પાસે રાષ્ટ્રીય હિતમાં કંપનીઓના એકીકરણની જોગવાઈ કરવાની સત્તા હતી.તે સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, પ્રતિવાદી અને કોર્પોરેશનના એકીકરણની જોગવાઈ કરતી એ.સ.ઓ. ૫૬૨ (E) તારીખ ૩૦.૦૮.૧૯૯૧ જાહેર કરવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત આદેશમાં, બંને કંપનીઓના એકીકરણની જોગવાઈ ઉપરાંત, કલમ ૭ અને ૧૨માં બે મહત્વપૂર્ણ જોગવાઈઓ પણ કરવામાં આવી છે.કલમ ૧૨ના આધારે, પ્રતિવાદીનું વિસર્જન કરવામાં આવ્યું હતું અને તે જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે કોઈ પણ વ્યક્તિ વિસર્જન થયેલી કંપની સામે કોઈ દાવો કરશે નહીં, દાવો કરશે નહીં અથવા કોઈ કાર્યવાહી કરશે નહીં, પરંતુ વાદી અને અન્ય લેણદારો જેવા દાવેદારો આદેશની શરતોમાં વિસર્જન થયેલી કંપની સામે તેમના દાવાઓના અમલીકરણ સાથે આગળ વધવાના તેમના અધિકારથી વંચિત ન હતા.કલમ ૭, જે અમે ઉપર ટાંક્યું છે, તેમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે નિયત દિવસે વિસર્જિત કંપની દ્વારા અથવા તેની સામે પડતર કોઈપણ દાવો, કાર્યવાહી, અપીલ અથવા અન્ય કાનૂની કાર્યવાહી, પરિણામી કંપની, કોર્પોરેશનને વિસર્જિત કંપનીના ઉપક્રમ અથવા જોડાણ આદેશમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ વસ્તુના સ્થાનાંતરણને કારણે ઘટાડવામાં આવશે નહીં અથવા બંધ કરવામાં આવશે નહીં અથવા કોઈપણ રીતે

પૂર્વગ્રહયુક્ત રીતે પ્રભાવિત થશે નહીં.પરંતુ તેમાં ખાસ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે જો એકીકરણનો આદેશ આપવામાં આવ્યો ન હોત તો દાવો, કાર્યવાહી, અપીલ અથવા અન્ય કાનૂની કાર્યવાહી ચાલુ રાખી શકાય છે, કાર્યવાહી કરી શકાય છે અને પરિણામી કંપની, એટલે કે કોર્પોરેશન સામે તે જ રીતે અને તે જ હદ સુધી કાર્યવાહી કરી શકાય છે અથવા ચાલુ રાખી શકાય છે, કાર્યવાહી કરી શકાય છે અને અમલ કરી શકાય છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વર્તમાન વાદી જેવા દાવેદારને કલમ ૭ની શરતોમાં કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ દાવો સાથે આગળ વધવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો હતો.કલમ ૭ના શબ્દો પર, વાદી પર કોર્પોરેશનને દાવામાં પ્રતિવાદી તરીકે સામેલ કરવાની અને તેની સાથે આગળ વધવાની જવાબદારી મૂકવામાં આવી હતી.એ નોંધવું જોઈએ કે સંબંધિત સમયે, દાવો ડિફોલ્ટ માટે બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો અને દાવાની પુનઃસ્થાપના માટેની અરજી બાકી હોવા છતાં તેને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો ન હતો.એકીકરણ થયા પછી દાવો પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો હતો અને તેમાં નિર્ધારિત પરિણામો અનુસરવામાં આવ્યા હતા.વિલિનીકરણ આદેશની શરતો પર, વાદીને પુનઃસ્થાપના માટેની અરજી સાથે આગળ વધવાનો અને તે વતી યોગ્ય પગલાં લઈને કોર્પોરેશન સામે દાવો કરવાનો અધિકાર હતો.આપણે એ પણ નોંધવું જોઈએ કે પ્રતિવાદી અને તેના વકીલની એ સાદી ફરજ હતી કે તેઓ એકત્રીકરણ આદેશ જાહેર કરવાની હકીકત અદાલતના ધ્યાન પર લાવે જેથી અદાલત તેની સામેની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા અંગે યોગ્ય આદેશો પસાર કરી શકે.તેમ છતાં, તે માત્ર વાદીએ સંબંધિત સમયે જરૂરી પગલાં ન લેવાનું કારણ

હોઈ શકે છે.વિલિનીકરણના આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને અમારો મત છે કે વાદીએ તેના દાવાને આગળ વધારતા પહેલા અને તેની તરફેણમાં હુકમનામું શોધતા પહેલા કોર્પોરેશન અને રાજ્ય સરકારને રેકૉર્ડ પર લાવવી જરૂરી હતી.અમલીકરણ આદેશની શરતોને કાર્યકારી અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરવામાં આવી નથી જ્યારે તેમણે વાદીને કોર્પોરેશનની વિરુદ્ધ અને ઓરિસ્સા સરકારની વિરુદ્ધમાં ફાંસીની સજા સાથે આગળ વધવાની મંજૂરી આપી હતી.

આમ, અમારો મત એ છે કે નિગમ અને ઓરિસ્સા રાજ્યને વિલિનીકરણ આદેશની શરતો પરના હુકમનામા પહેલાં દાવામાં સામેલ કરવા જોઈએ.અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે અપીલકર્તા માત્ર પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા લેખિત નિવેદનમાં અપનાવવામાં આવેલા વલણ સાથે સુસંગત દાવાનો બચાવ કરવાની તક ઈચ્છે છે, જે અપીલકર્તા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવી શકે તેવી કોઈપણ વધારાની અરજીઓને આધિન છે.અમારું માનવું છે કે આ કેસમાં, ન્યાયના હિતમાં, યોગ્ય આદેશ પસાર કરવાનો એ છે કે અપીલકર્તાની અરજીને સ્વીકારવી, ખાસ કરીને જોડાણ આદેશ, ૧૯૯૧ ની સંબંધિત કલમોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અપીલમાં આક્ષેપ કરાયેલા આદેશોને રદ કરીને અને એકપક્ષીય હુકમનામું રદ કરીને અને દાવાને પુનર્જીવિત કરીને અને ટ્રાયલ કોર્ટ તે જ નવેસરથી અને કાયદા અનુસાર નિકાલ કરવાનો પ્રયાસ કરવા અને નિકાલ કરવાનો નિર્દેશ આપીને, કોર્પોરેશન, ઓરિસ્સા સરકાર અને ટિસ્કોને રેકૉર્ડ પર લાવ્યા પછી, કારણ કે રાજ્યએ પછીથી

સંપત્તિઓ વેચી દીધી હતી. ટિસ્કો, અને નવા ઉમેરાયેલા પ્રતિવાદીઓને તેમના લેખિત નિવેદનો દાખલ કરવાની તક આપ્યા પછી, પ્રતિવાદી દ્વારા પહેલેથી જ દાખલ કરાયેલ નિવેદન સાથે અસંગત નથી.નવા ઉમેરાયેલા પ્રતિવાદીઓને આવી તક આપ્યા પછી, તે અદાલત કાયદા અનુસાર દાવાની સુનાવણી અને નિકાલ સાથે આગળ વધશે.

તેથી અમે આ અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ.અમે અપીલકર્તા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ પર કાર્યકારી અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલતના આદેશોને રદ કરીએ છીએ.અમે એકિઝક્યુશન પિટિશનને બંધ કરીએ છીએ.ન્યાયના હિતમાં, અમે સિવિલ જજ, સિનિયર ડિવિઝન, ભુવનેશ્વરની ફાઈલ પર મની સ્યુટ નંબર ૪૯૧/૧૯૮૬ માં એકપક્ષીય હુકમનામું રદ કર્યું છે અને ઉપર સૂચવ્યા મુજબ નવી સુનાવણી અને નિકાલ માટે ભુવનેશ્વરના ગૌણ ન્યાયાધીશની અદાલતમાં રિમાન્ડ કર્યો છે.દાવાની પોસ્ટિંગ સંબંધિત વધુ આદેશો લેવા માટે પક્ષો ૧૪.૧૨.૨૦૦૪ પર તે અદાલત સમક્ષ હાજર થશે.અપીલકર્તાના વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલે અમારી સમક્ષ રજૂઆત કરી છે કે કોર્પોરેશન અને ઓરિસ્સા સરકાર વતી હાજરી દાખલ કરવામાં આવશે.ટ્રાયલ કોર્ટ વાદીને નિર્દેશ આપશે કે જો તેઓ ૧૪.૧૨.૨૦૦૪ પર તેની સમક્ષ હાજર ન થાય તો ટિસ્કો અને કોર્પોરેશન અને ઓરિસ્સા સરકારને પણ સમન્સ મોકલે.પ્રતિવાદી નંબર ૧ પહેલેથી જ પક્ષની હરોળમાં હોવાથી અને દાવામાં હાજર થયો હોવાથી, તેને કોઈ નવી નોટિસની જરૂર રહેશે નહીં.અમને ઓરિસ્સા સરકાર વતી ખાતરી આપવામાં આવી છે કે તે નક્કી કરેલી તારીખે ટ્રાયલ કોર્ટ હાજર થશે.કોર્પોરેશન

અને ઓરિસ્સા સરકારની હાજરી પછી અથવા તેમના અને ટિસ્કો પર સમન્સની સેવા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટ દાવો સાથે આગળ વધશે અને કાયદા અનુસાર અને ઉપર આપેલા નિર્દેશોના પ્રકાશમાં દાવાનો નિકાલ કરશે.

પક્ષોને તેમના સંબંધિત ખર્ચ સહન કરવા માટે નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.